

ARREST

Verzoekende partijen

- 1.
- 2.
- 3.

Verwerende partij **het VLAAMSE GEWEST**, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

vertegenwoordigd door advocaat met
woonplaatskeuze te

Verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 8 december 2022 de vernietiging van de beslissing van de gewestelijke entiteit van 2 december 2022 met nummer _____ waarmee aan derde verzoekende partij een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd van 300 euro wegens schending van artikel 12, §1 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (hierna: Materialendecreet). Er wordt haar met name verweten dat ze drie grijze zakken met afval van schuimrubber op de openbare weg heeft achtergelaten.

II. Rechtspleging

Verwerende partij legt het administratief dossier neer en dient een antwoordnota in. Verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in.

Partijen werden opgeroepen voor de openbare zitting van 22 juni 2023. Ze stemmen in met het schriftelijk behandelen en in beraad nemen van de vordering (conform artikel 41, §3 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges).

III. Feiten

1.

Op 16 november 2021 stelt een eerste inspecteur van de lokale politie (hierna: verbalisant) het volgende vast:

“Krijgen op 16/11/2021 om 17:00 uur een melding van sluitstorten te Ter
plaatsen werden er 3 grijze plastic zakken achtergelaten met daarin afval van schuimrubber,
gebruikt als vulling voor zetels of andere zitmeubels.

...

Uit een buurtonderzoek vernemen we dat er die dag op de plaats waar de zakken achtergelaten
werden, een camionette gestaan heeft van Toeval wil dat dit juist een firma is
welke die fabrikant is van relaxzetels op maat.

Vernemen uit het buurtonderzoek tevens dat één van de bewoners reeds contact opnam met deze
firma en dat bevestigd werd dat zij op die locatie geweest zijn. Hun werknemer zou echter
ontkennen dat hij er de zakken achtergelaten heeft.

Gelet voorgaande besluiten we dat het niet anders kan dan dat de zakken achtergelaten werden
door de bestuurder van de camionette van

...”

Deze vaststellingen worden opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal nr.
van 18 november 2021, dat wordt afgesloten op 4 februari 2022
(hierna: PV) en op 3 maart 2022 wordt verstuurd aan de procureur des Konings.

2.

In navolging van de vaststellingen in het PV worden tweede verzoekende partij, als bestuurder van eerste verzoekende partij, en derde verzoekende partij, als werknemer van eerste verzoekende partij en bestuurder van het voertuig waarvan sprake in het PV, verhoord:

“ ...

Vaststellingen:

Op 18/02/2022 kunnen wij overgaan tot het afnemen van een verklaring van de eigenaar van de genaamde

kan ons meedelen dat er een burger van telefonisch contact met hem heeft opgenomen aangaande het achterlaten van vuilniszakken gevuld met schuim door één van zijn werknemers. deelt mee aan de burger dat hij het zal nakijken en opvolgen.

Hij laat zijn medewerker de van de voertuigen nakijken. Hij kan zien op deze uitprint dat het voertuig inderdaad in de omgeving is geweest en dat het voertuig stilgestaan heeft van 6u02 tot en met 07u28 op

De bestuurder van het voertuig betreft Hij heeft medegedeeld aan zijn baas dat de zakken er reeds lagen bij zijn aankomst aldaar. Hij heeft zich geparkeerd omdat hij te vroeg was voor zijn volgende afspraak.

geeft ook aan dat indien zijn werknemer deze gevulde zakken zou achtergelaten hebben, hij zeker geen 1.5 uur ter plaatse zou blijven. Bovendien kan het bedrijf de restanten schuim die zij gebruiken teruggeven aan de leverancier, zodat deze de restanten kan recycleren. Dit is een gratis handeling van de leverancier.

komt ten burele voor het afleggen zijn verklaring.

Hij kan onze diensten meedelen dat hij die dag te vroeg was voor zijn afspraak. Hij heeft zijn voertuig geparkeerd op een hoek te Bij zijn aankomst aldaar kan hij vaststellen dat er reeds vuilniszakken stonden. Hij vermoedde dat er vuilophaling was op die dag. Na ongeveer 1,5 uur vertrekt hij opnieuw naar zijn volgende afspraak in

Hij deelt ons mee dat de burger hem niet heeft aangesproken in de loop van zijn wachttijd aldaar. De restanten die ze hebben na een opdracht neemt hij mee terug naar het bedrijf om het daar over te dragen aan de leverancier die zorgt voor de recyclage ervan.

In het voertuig van bevinden zich ook geen vuilniszakken zoals deze in het fotodossier.

Verder uitgevoerd onderzoek:

Wij kunnen vaststellen dat achterzijde van de woning het adres van op de gelegen is aan de voorzijde van

Het voertuig van heeft daar stilgestaan van 06u02 tot 07u28.

...”

Deze verhoren worden opgenomen in het navolgend proces-verbaal nr. van 18 februari 2022, dat wordt afgesloten op 20 februari 2022 en op 23 februari 2022 wordt verstuurd aan de procureur des Konings.

3.

Op 11 maart 2022 geeft de procureur des Konings aan de gewestelijke entiteit AMMC kennis van de verlenging van zijn beslissingstermijn (artikel 16.4.32 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid - hierna: DABM) omdat het opsporingsonderzoek nog bezig is. Op 30 maart 2022 ontvangt de gewestelijke entiteit de melding van de procureur des Konings van 14 maart 2022 dat het milieumisdrijf niet strafrechtelijk zal worden behandeld.

4.

Op 13 april 2022 brengt de gewestelijke entiteit derde verzoekende partij op de hoogte van haar voornemen om eventueel een alternatieve bestuurlijke geldboete en een voordeelontneming op te leggen. Ze nodigt haar daarbij uit om een schriftelijk verweer mee te delen, eventueel vergezeld van een vraag tot hoorzitting, terwijl ze ook de mogelijkheid krijgt om inzage te vragen in het administratief dossier.

Op 22 april 2022 bezorgt tweede verzoekende partij namens derde verzoekende partij (met twee afzonderlijke mailberichten) een schriftelijk verweer aan de gewestelijke entiteit, zonder dat ze vraagt om te worden gehoord. Ze volhardt daarbij in essentie in hun eerdere verklaringen dat de zakken met afval niet van hen afkomstig zijn.

5.

Op 2 december 2022 legt de gewestelijke entiteit een geldboete op, waarvan derde verzoekende partij met een beveiligde verzending van 3 december 2022 in kennis wordt gesteld. Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep - belang + rolrecht

Standpunt van de partijen

Verzoekende partijen betwisten in het verzoekschrift de boete die is opgelegd aan derde verzoekende partij, die werknemer is van eerste verzoekende partij, waarvan tweede verzoekende partij de bestuurder is. Naar aanleiding van de brief van de griffie waarbij de rolrechten worden opgevraagd, verduidelijken ze met een aangetekende brief van 23

december 2022 dat het verzoek tot vernietiging enkel is ingesteld namens derde verzoekende partij, aan wie de bestreden boete is opgelegd, en dat er enkel door haar een rolrecht wordt betaald. Dit wordt bevestigd in de wederantwoordnota.

Beoordeling door het College

1.

De beslissing waarbij de gewestelijke entiteit een alternatieve bestuurlijke geldboete oplegt kan bij het Handhavingscollege worden aangevochten door 'degene aan wie de boete werd opgelegd' (artikel 16.4.39, lid 1 DABM).

2.

De gewestelijke entiteit legt naar aanleiding van het milieumisdrijf enkel een geldboete op aan derde verzoekende partij, zoals blijkt uit het administratief dossier en door partijen niet wordt betwist. De vordering van eerste en tweede verzoekende partij tot vernietiging van de beslissing waarmee er aan derde verzoekende partij een bestuurlijke geldboete wordt opgelegd is dan ook onontvankelijk. Verzoekende partijen betaalden overigens ook slechts éénmaal het verschuldigde rolrecht voor derde verzoekende partij, terwijl elke verzoekende partij een rolrecht van 100 euro moet betalen (artikel 31/1, §§1, 3 en 4 DBRC-decreet). Als er hierna wordt verwezen naar verzoekende partij wordt daarmee dus derde verzoekende partij bedoeld.

V. Onderzoek van het middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partij stelt in essentie dat de gewestelijke entiteit in het licht van de voorliggende stukken onvoldoende bewijst dat het milieumisdrijf haar als overtreder kan worden toegerekend en er haar hiervoor een boete kan worden opgelegd. Ze stelt dat er daarover minstens gerede twijfel bestaat, die in haar voordeel moet worden uitgelegd. Ze voert dus feitelijk de schending aan van artikel 16.4.25 DABM, van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur en van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld.

Ze wijst vooreerst op de relatieve bewijswaarde van het PV, waarbij ze opmerkt dat de gevolgtrekking van de verbalisant dat de vuilzakken noodzakelijk door verzoekende partij zijn

achtergelaten wordt betwist. Ze stelt dat er in het PV enkel visueel wordt vastgesteld dat er drie zakken met afval van schuimrubber werden gesluikstort en dat derde verzoekende partij, als werknemer van een relaxzetelfabrikant, op dat ogenblik ter plaatse aanwezig was met een bestelwagen. Ze merkt op dat er geen verder onderzoek is gevoerd 'naar het effectieve gebruik van de concrete aard van schuimrubber in het bedrijf' en ook geen 'onderzoek van de bestelwagen naar gelijkaardige vuilzakken'. Ze stelt dat voorliggende informatie moet worden beschouwd 'als onvoldoende decisief om het bestaan van het misdrijf, zijnde slukstorten, met voldoende zekerheid te bewijzen', terwijl 'twijfel dient uitgelegd te worden ten voordele van de verdachte'. Ze stelt dat dit des te meer geldt in het licht van haar 'verweermiddelen die niet totaal onaannemelijk zijn'. Ze wijst daarbij met name op de vaststelling dat ze 'onmiddellijk en zonder enige terughoudendheid van welke aard bevestigde inderdaad ter plaatse aanwezig te zijn geweest en aangeeft dat ze bij haar aankomst ter plaatse reeds de achtergelaten vuilniszakken (heeft) opgemerkt doch aannam dat er die dag huisophaling ter plaatse was'. Ze wijst ook op de vaststelling aldaar 'ter plaatse meer dan 1,5 uur te zijn geweest zonder aangesproken te zijn over de achtergelaten zakken', in de rand waarvan ze opmerkt dat 'mocht ze werkelijk ter plaatse iets willen dumpen hebben, ze hier niet zolang zou hebben gestaan noch op een dergelijk zichtbare wijze met de bestelwagen van het bedrijf'. Ze wijst voorts op het gegeven dat 'de soort van vuilniszakken niet aanwezig zijn in de bestelwagen van het bedrijf', te meer 'er geen reden was om dergelijk afval te slukstorten gezien schuimrestanten gratis aan leveranciers van het bedrijf kunnen overhandigd worden met het oog op recyclage'. Ze wijst tenslotte op de vaststelling dat 'de inhoud van de vuilzakken relatief kleine rechthoekige blokken schuimrubber bevat dewelke een oud uitzicht hebben', terwijl 'wanneer het zou gaan over bedrijfsafval dit veelal gehavende reststukken van nieuwe zetels zijn'. Ze merkt nog op dat ze haar medewerking heeft verleend en daarbij is gesteund door haar werkgever.

2.

Verwerende partij betwist het middel. Ze stelt dat de toerekenbaarheid van het milieumisdrijf met het oog op bestuurlijke beboeting in beginsel met alle middelen van recht kan worden geleverd en dat verzoekende partij niet aantoont dat de beoordeling hierover door de gewestelijke entiteit in de bestreden beslissing kennelijk onredelijk is in het licht van de voorliggende stukken.

Ze wijst op de vaststelling dat de bestreden beslissing steunt op drie feiten. Er is vooreerst het feit dat 'het schuimrubber in de zakken kan gelinkt worden aan de activiteiten van verzoekende partij', in de rand waarvan ze wijst op de vaststelling van de verbalisant dat 'er ter plaatse 3 grijze plastic zakken werden achtergelaten met daarin afval van schuimrubber, gebruikt als

vulling voor zetels of andere zitmeubels'. Er is ook het feit dat 'buurtbewoners melden dat er gesluikstort werd door iemand met een camionette van deze firma', waarbij ze wijst op de vaststelling van de verbalisant dat hij 'uit een buurtonderzoek verneemt dat er die dag op de plaats waar de zakken achtergelaten werden, een camionette heeft gestaan van (eerste verzoekende partij)' en dat 'toeval wil dat dit juist een firma is welke fabrikant is van relaxzetels op maat'. Er is tenslotte het feit dat 'de firma erkent dat er een werknemer van hen, de vermoedelijke overtreder, op dit plaats en tijdstip aanwezig was', waarbij ze wijst op de vaststelling van de verbalisant dat hij 'uit het buurtonderzoek tevens verneemt dat één van de bewoners reeds contact opnam met deze firma en dat bevestigd werd dat zij op die locatie geweest zijn', maar dat 'hun werknemer echter zou ontkennen dat hij er de zakken achtergelaten heeft'. Ze merkt nog op 'dat de verbalisant vastgesteld heeft dat het niet zomaar kleine of vervuilde stukjes schuimrubber betrof, maar specifiek afval van schuimrubber, gebruikt als vulling voor zetels of andere zitmeubels', zodat 'de kans dat het schuimrubber een andere oorsprong zou hebben wel heel erg gering is'. Ze stelt dat de samenhangende feitelijke vaststellingen, met name het achterlaten van schuimrubber dat wordt gebruikt als zetelvulling op een plaats en tijdstip waarop er een bestelwagen van een zitmeubelfabriek aanwezig is, verzoekende partij eensluidend aanduiden als pleger van het vastgestelde milieumisdrijf, terwijl 'de kans dat er bij toeval iemand anders op diezelfde dag en op diezelfde plaats afval van schuimrubber zou hebben achtergelaten dat gebruikt wordt als vulling voor zitmeubelen dermate klein is dat zij uitgesloten dient te worden'.

3.

Verzoekende partij volhardt in haar wederantwoordnota grotendeels in de argumentatie in haar verzoekschrift. Ze merkt nog op dat de gewestelijke entiteit wel degelijk aanvullende inlichtingen kon vragen aan de verbalisant, terwijl de opmerking van verwerende partij dat dit op dat ogenblik niet langer nuttig was geen overweging van de bestreden beslissing uitmaakt. Ze stelt dat er in het PV weliswaar is vastgesteld dat er 3 zakken met schuimrubber zijn gesluikstort en dat verzoekende partij aldaar op dat ogenblik als werknemer van een fabrikant van relaxzetels aanwezig was, maar dat 'een concrete bewezen link tussen deze (vaststellingen) ontbreekt', terwijl er hierover naderhand wel degelijk nog relevant bijkomend onderzoek kon gebeuren naar onder meer de vraag of hetzelfde type van schuimrubber door de fabrikant wordt gebruikt dan wel of er in de bestelwagen nog gelijkaardige vuilzakken aanwezig waren.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit kan een alternatieve bestuurlijke geldboete opleggen voor gedragingen die strijdig zijn met de milieuvoorschriften in artikel 16.1.1, lid 1 DABM en die naargelang de keuze van de procureur des Konings ook strafrechtelijk kunnen worden bestraft overeenkomstig de artikelen 16.6.1, 16.6.2, 16.6.3, 16.6.3bis, 16.6.3ter, 16.6.3quater, 16.6.3quinquies, 16.6.3sexies en 16.6.3septies DABM (artikel 16.4.27, lid 2 DABM en 16.1.2, 2° DABM). Het geschonden artikel is dergelijk milieuvoorschrift (artikel 16.1.1, lid 1, 10° DABM). Elke opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde schending van de gehandhaafde regelgeving is in beginsel strafbaar (artikel 16.6.1, §1 DABM). De geldboete kan enkel worden opgelegd aan de 'overtreder', hetzij degene die een milieumisdrijf pleegt of die opdracht geeft om handelingen te stellen die een milieumisdrijf uitmaken (artikel 16.4.25, lid 1 DABM). De kwalificatie van de feiten als een milieumisdrijf en de toerekenbaarheid hiervan aan verzoekende partij als overtreder vormt dus de grondslag voor de bevoegdheid van de gewestelijke entiteit om haar een geldboete op te leggen en raakt de openbare orde.

Een bestuurlijke geldboete is een punitieve sanctie, waarbij de bewijslast van het milieumisdrijf en de overtreder berust bij de gewestelijke entiteit. Het bewijs van de feiten en het daderschap kan met het oog op bestuurlijke beboeting, naar analogie met de bewijsvoering in strafzaken, in beginsel met alle middelen van recht worden geleverd. De principieel vrije bewijsvoering betekent dat dit bewijs onder meer kan worden geleverd door een geheel van samenhangende feitelijke vaststellingen, die éénsluidend eenzelfde persoon als pleger van een milieumisdrijf aanduiden. De beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel, en het vermoeden van onschuld zoals onder meer bepaald in artikel 6, lid 2 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, omringen de bewijslevering met waarborgen op procedureel en inhoudelijk vlak.

2.

De gewestelijke entiteit overweegt in de bestreden beslissing onder de titel 'de toerekenbaarheid aan de overtreder' het volgende:

"Artikel 12, §1 van het Materialendecreet verbiedt om afvalstoffen achter te laten of te beheren in strijd met dit decreet of zijn uitvoeringsbesluiten. Het achterlaten van afvalstoffen omvat zowel het

deponeren van afvalstoffen op een daartoe niet bestemde plaats als het verzuim om de gedeponeerde afvalstoffen op te ruimen.

Uit de vaststellingen blijkt dat er 3 grijze zakken met afval van schuimrubber op de openbare weg aan op 16 november 2021 werd achtergelaten.

Bovenvermelde feiten zijn een schending van: - Materialendecreet: artikel 12, §1.

Deze feiten vallen daarmee onder de definitie van een milieumisdrijf als bedoeld in artikel 16.1.2, 2° DABM. Ze zijn strafbaar gesteld in hoofdstuk VI van titel XVI van het DABM en op grond van artikel 16.4.27 kan een bestuurlijke geldboete opgelegd worden.

Vermoedelijke overtreder stond geparkeerd in bovenvermelde straat maar zegt in zijn verhoor van 28 februari 2022 en het verweer van 22 april 2022 dat deze zakken reeds aanwezig waren. Vermoedelijke overtreder deelt ook mee dat restanten van de zetels, afkomstig van de firma waar hij werkt en fabrikant is van zetels, steeds kosteloos worden meegegeven aan de leverancier voor recyclage. Dit wordt tevens bevestigd door de zaakvoerder van de firma. Hij deelt ook nog mee dat het niet logisch zou zijn indien hij de zakken zou hebben achtergelaten hij dan nog meer dan een uur op deze plaats zou blijven wachten.

De gewestelijke entiteit acht het, gelet op volgend geheel aan feitelijk samenhangende vaststellingen en het fotodossier:

- Het schuimrubber in de zakken kan gelinkt worden aan de activiteiten van de firma (relaxzetels) waarbij vermoedelijke overtreder werkt
- Buurtbewoners melden dat er gesluikstort werd door iemand met een camionette van deze firma
- De firma erkent dat er een werknemer van hen, de vermoedelijke overtreder, op die plaats en tijdstip aanwezig was

afdoende bewezen dat het afval op voormelde tijdstip op voormelde locatie werd achtergelaten door de vermoedelijke overtreder.

Het milieumisdrijf staat vast in hoofde van overtreder.”

3.

Verzoekende partij toont in het licht van de stukken van het administratief dossier en de procedurestukken niet aan dat het oordeel van de gewestelijke entiteit, dat het vastgestelde milieumisdrijf haar kan worden toegerekend, foutief dan wel kennelijk onredelijk is en dat er ter zake (minstens) gerede twijfel bestaat.

Ze voert geen betwisting over het objectieve gegeven dat er door de verbalisant, op aangeven van een buurtbewoner, plastic zakken met afval van schuimrubber zijn aangetroffen op een plaats en tijdstip waar ze gedurende enige tijd met haar bestelwagen tijdens de vroege werkuren is gesignaleerd. Ze erkent zelfs dat ze daar toen aanwezig was, maar beweert dat de plastic zakken er al stonden en dat ze dacht dat er die dag vuilnisophaling was. Ze gaat daarbij echter voorbij aan de vaststelling dat deze grijze zakken blijken de foto's bij het PV geen logo hebben, zoals reglementaire huisvuilzakken, terwijl ze bovendien ook niet zijn aangetroffen voor een woning, maar enigszins aan het oog onttrokken tussen twee hagen in een hoek van de straat. Ze voert voorts geen ernstige betwisting over de juistheid van de vaststelling van de verbalisant dat het in de zakken aangetroffen afval dienstig is als vulling voor zetels of andere zitmeubels, en maakt ook niet redelijkerwijze aannemelijk dat het bedrijf waarvoor ze werkt, en dat relaxzetels op maat produceert, dit materiaal niet gebruikt. Dit geldt ook voor haar argument dat ze dergelijk afval steeds terug meeneemt naar het bedrijf omdat dit zonder kosten kan worden bezorgd aan de leverancier met het oog op recyclage, terwijl dit overigens niet uitsluit dat ze het afval desondanks achterlaat. Tenslotte doet haar opmerking dat de buurtbewoner, die melding maakte van het sluikstort, haar hierover niet onmiddellijk heeft aangesproken, op zich geen afbreuk aan de waarachtigheid van zijn vaststellingen. De buurtbewoner heeft overigens ook spontaan haar werkgever gecontacteerd, waaruit redelijkerwijze blijkt dat ook hij overtuigd was dat het achtergelaten afval haar toebehoorde. Ze maakt dan ook niet aannemelijk dat de gewestelijke entiteit, op basis van het geheel van deze samenhangende feitelijke vaststellingen, kennelijk onredelijk oordeelt dat het milieumisdrijf haar kan worden toegerekend en dat er ter zake minstens twijfel bestaat.

Het middel wordt verworpen.

VI. Beslissing

1. Het beroep wordt verworpen.
2. De kosten van het beroep, begroot op 100 euro rolrecht, zijn ten laste van verzoekende partij.

Dit arrest is uitgesproken in zitting van 31 augustus 2023 door de eerste kamer.

De griffier,

De voorzitter van de eerste kamer,